

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

י"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

ר"ח כסלו אי"ה יום א' וב' הבעל"ט – מברכים החודש המולד: מוצש"ק שעה 4:49 לפנות בוקר, 15 חלקים

פרשת תולדות - מברכים

כ"ט מרחשון תשפ"ה

שנה ב"ד גליון א' קפח

זמני כניסת ויציאת שבת קודש

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	
בני ברק	5:16	4:14	
ירושלים	5:15	4:00	
בארא פארק	5:30	4:11	

זכרון לגדל
מכ"ק מרן אדמו"ר דביה"ק
הרמ"מ זיע"א

ואלה תולדות יצחק בן אברהם
אברהם הוליד את יצחק (כט, יט)

דקדוק כפל הלשון ידוע. **כ"ק מרן אדמו"ר** זצוק"ל ביאר הענין ע"ד המסופר כי בשנת תר"י כשנפרד הרה"ק מרן רבי משה מלעלוב זיע"א מהרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע, ביוצאו את פולין, ראש חודש אלול הי', ואמר לו הרה"ק מבעלזא תורה עה"פ (תהלים קטו, יד) יוסף ה' עליכם עליכם ועל בניכם וגו', דיש להבין מהו כפילות הלשון עליכם, אלא הענין הוא דעיקר הסיבה לבנים טובים עוסקים בתורה ובמצוות לשמה היא ע"י הקדושה, אם האב ירא ה' והוא ממשיך נשמה קדושה לצאצאיו, אזי צועדים גם הבנים בעקבותיו, והכל תלוי בו בפעולתו, ואם אז לא עלה כהוגן, עדיין יש תקוה, לכשייתקן מעשיו בתשובה ומעשים טובים בקדושה ובטהרה, ממילא יחול שפע קודש גם על הולד, שזהו כח התשובה לפעול למוטב גם אחרי הפעולה.

וזהו פירוש **יוסף ה' עליכם** - כשייתוסף עליכם אלקות, היינו ע"י התשובה, או אז יזמשך הדבר לא רק עליכם אלא גם ועל בניכם, שנולדו מכבר, ע"כ מדברי הרה"ק ר' שלום מבעלזא זי"ע.

ובזה ביאר כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל כפל הלשון בפסוק **ואלה תולדות יצחק בן אברהם**, שאף לאחר שנולד יצחק, בכל זאת **אברהם הוליד את יצחק**, שהכניס בו מכוהו הוא וכנ"ל, דיש ב' תולדות לאדם, שאם באחד נפל, יש לו תקומה לקדש המשך בעמ' ג'

שיחת קודש
מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

"ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד"
א"כ איך יצא מביתו בן רשע כמוהו

דכל מין אוהב את מינו) ואתמשך ואזיל זינא בתר זיניה, תא הזי עשו נפק סומק כמה דכתיב ויצא הראשון אדמוני כלו וגו' ואיהו זינא דיצחק דאיהו דינא קשיא דלעילא ונפק מניה עשו דינא קשיא לתתא דדמיא לזיניה וכל

זינא אזיל לזיני ועל דא רחים ליה לעשו יתיר מיעקב כמה דכתיב ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו עיי"ש).

ויגדלו הנערים והיה עשו איש יודע ציד וגו' ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כה, כז-כח)

וברש"י לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מודקדק במצות.

ולכאורה צריך להבין היאך יעלה על הדעת לומר דמושום ששאל עשו איזה שאלת עם הארץ, הרי הוא כבר נחשב לצדיק המדקדק במצוות.

והנראה לפרש להנה איתא בספה"ק דענין של תרומות ומעשרות הוא דע"ז נתעלין הניצוצין שבמאכל ואז ג"כ נתעלה המאכל, וכשאדם אוכלו אז גם הוא מתעלה בקדושה ע"י שאכל מאכל קדוש, וכ"ה במעשר כספים, דאיך יש עלי' לכספים, ע"י שמעשר אותם כהלכה ע"ז מתעלה הכסף לקדושה.

וכן היתה שאלת עשו ליצחק אבינו, אבא, איך מעשרין את המלח והתבן, דלכאורה הם פטורים ממעשרות, א"כ איך אפשרי שיהיה להם עלי' ולניצה"ק הנמצאים במאכל זה, וע"י שאלה זו ששאל כהוגן היה סבור יצחק שהוא מודקדק במצוות.

[ובדרך אגב התשובה לשאלה היא דע"י שמכניסים המלח במאכלים אחרים, וצדיק אוכל לשובע נפשו וע"ז מתעלה המלח ג"כ, וכן בתבן שאכלה הבהמה, דאח"כ שוחטין בהמה זו כראוי ועולה על שולחן צדיקים, ועל ידי זה מתעלים מאכלים הפחותים ביותר, ודו"ק].

ויהאב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כה, כח)

ולכאורה צ"ל דהרי (בפסוק כ"א) כתיב "ויהאב יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא", וברש"י ד"ה גשה נא ואמושך אמר יצחק בלבו אין דרך עשו להיות שם שמים שגור

בפיו וזה אמר (פסוק כ) כי הקרה ה' אלוקיך, לכן בפסוק כ"ד הקול קול יעקב וברש"י שמדבר בלשון תחנונים (פסוק יט) קום נא, אבל עשו בלשון קנטוריא דיבר (פסוק לא) יקום אבי, ע"כ. וכן בפסוק ל"ג "ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד", וברש"י ויחרד, ראה גיהנום פתוחה מתחתיו, ע"כ.

הרי לנו מכל האמור שייצחק אבינו ידע היטב את אשר לו, א"כ צ"ל דמעיקרא מאי קסבר באהבתו אותו.

והנראה דיצחק הוא מידת הגבורה וכל עבודתו הי' בגבורות דקדושה כידוע, לכן כשראה את עשו בנו אשר ג"כ הולך עם מידת הגבורה כידוע, לא עלתה על דעתו לחשוב שמתוך ביתו, שכל כולו קודש לתורה ויר"ש, ייצא דבר רע, הן אצל עשו והן אצל אחיו יעקב, לכן סבר יצחק דמה שרואים אותו כלפי חוץ שאין שם שמים שגור בפיו ומדבר בגנטוריא, ועל חרבו הוא חי, כ"ז משום שעבודתו הוא ג"כ ממידת הגבורה, וברצותו לכסות על עבודתו, ובאמת הוא צדיק נסתר,

ולכן אהב אותו יותר מיעקב שבאמת היה צדיק, אבל משום שעשו הוא צדיק נסתר לכן חשוב הוא יותר, כן חשב יצחק אע"ה, עד שנטל יעקב את הברכות ואח"כ נכנס עשו, עלה אז בלבו לחשוב דהלא מה יצא הדבר שעשו לא יקבל הברכות, ועל מה עשה ה' ככה, כאן ראה מה שראה, ולכן "ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד". (בפשטות) חרד יצחק חרדה גדולה איך יצא מביתו בן רשע כמוהו, ואז הסתכל היטב בשרשו וראה גיהנום פתוחה מתחתיו, לכן אמר לו גם ברוך יהיה, היינו הברכות שבידך ליעקב היו בהסכמה מלאה, ומרצון נתנם לו.

(עיי' בזה"ק (קל"ז ע"ב) בפרשתן אמר ההוא רביא בריה דר' יהודה, אי הכי אמאי לא רחים ליה יצחק ליעקב כ"כ כמו לעשו, הואיל והוה ידע דזמין איהו לקיימא מני' תריסר שבטין, א"ל שפיר קאמרת אלא כל זינא רחים ל"י לזיניה (פי

וירח את ריח בגדיו ויברכו ויאמר
ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו
ה' (כו, כז)

הנה ענין זה הריח הוא כוחו ובחי'
משיח כמובא בזה"ק (ח"ב ע"ח ע"א)
דמשיח יהיה מורה ודאין, שנאמר
(ישעיהו י"א, ג) והריחו ביראת השם,

ומזה נמצא שמי שיש לו חוש הריח

היכל המשיח

מכ"ק מרן אדמו"ר רבינו
הקדוה"ט זיע"א

הוא מהיכל המשיח. צדיקים יש להם ריח זו,
אצלם לא נפגם הריח,

ואיתא בגמ' (בבא בתרא נח.) שופריה דיעקב

מעין שופריה דאדם קדמאה,
והרי בחינת הריח לא נתפגם
בחטא אדה"ר כדאיתא בדברי
הארוז"ל (שער הכוונות ר"ה),
דלא מצינו רק שאכל מועץ
הדעת ולא הריח.

ולכן אמר ראה ריח בני כריח
שדה אשר ברכו ה', שיש בו את
אותו הריח אשר בגן עדן מקדם.

בוח התפילה וחינוך הבנים

מאמרים וסיפורים בעניני השתדלות חינוך ותפילה
אצל רבותינו הק' זיע"א

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר רביה"ק הרמ"מ זיע"א
ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחות בעקב עשו

יש להבין מפני מה אחז בעקב עשו, הרי לכאורה לא היתה
כל תועלת באחיזתו כיון שיצא כבר עשו ראשון ולו משפט
הבכורה, ואם כן מה טעם היתה ידו אוחות בעקב עשו,
שהרי אפילו הכי לא היה יכול לפעול מאומה על ידי
אחיזתו.

אלא הענין הוא, שכאשר איש הישראלי הפץ לפעול
לעצמו דבר מה בכל ענין שהוא, אזי גם אם לפי ראות עיניו
לא יצלה ולא יהיה שוכר לפעולתו, ונראה לו שלא יפעל
מאומה על ידי מעשהו זה, אפילו הכי, חלילה לו מלהרפות
ידיו בכל פעולה שהיא, ולא עלף המלאכה לגמור, שיהיה
צריך לעשות ולא להועיל, יעשה עד כמה שידו מגעת, וה'
יגמור בעדו, "א יוד דארף טוהן, נישט אויף טוהן, אויף
טוהן טוהט אויף דער אויבערשטער".

ומטעם זה אחז יעקב בעקבו של עשו אחיו, הגם שלפי
ראות העין לא היה בכוחו לשנות כבר את סדרי הבריאה,
מכל מקום לא מנע עצמו מלעשות פעולה כל שהיא כדי
לזכות בבכורה, כי יהודי צריך לעשות עד כמה שידו מגעת
ללא השבונות אם יפעל דבר מה בפעולתו זו אם לאו,
ובאמת לסוף עשתה פעולתו פירות ומכר עשו בכורתו
ליעקב.

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר הקדוה"ט זיע"א

א"י בגמ' (ראש השנה י:) בתשרי נולדו אבות. אפשר לרמוז,
אבות לשון רצון כמ"ש (שמות י, כז) ולא אבה לשלחם,
בימי חודש תשרי צריך להתפלל להוציא הרצונות הטובים
שנחון בהם כל אדם, מן הכח אל הפועל, וכדאי' בספה"ק
ע"ד רש"י ז"ל וארא אל האבות, ר"ל הקב"ה מתגלה
ומתראה אל אלו אשר רצונם עז לעבדו יתברך שמו, צו
וועמנו באווייז זיך דער באשעפער, אל האבות - צו די
וועלערס. וכן בחודש תשרי זנק' ירח האיתנים מול חווק,
הרי בחודש זה נשפע מן השמים הרבה כח הרצון דקדושה
אצל איש ישראל, ובניקל יכולים למלאות רצוננו לראות
את מלכנו (רש"י שמות יט, ט). (באר מנחם ח"א)

ובכן, עולם כמנהגו נוהג שכאשר יטייל האב עם בנו בדרך,
ידריכנו ללכת בדרך הישרה והנוחה, אך כן כאשר הדרך
היחידה בה יוכלו לעבור, מלאה בקוצים ודרדרים, גם אז לא
ינח האב ולא ישקוט, עד אשר יצילו מהקוצים ויוציאוהו
מהדרדרים, וכתיב, ויגעו סוף סוף על דרך המלך וילכו
במישור בנקל ובהרחה, כן הוא הדבר בענינים הרוחניים,
כדכתיב (איוב ה, ז) כי אדם לעמל יולד, והדרך המובילה
בית א-ל מלאה בקשים רבים, אך בידכם לפתן כולם
כאחד. והעיקר הוא ההחלטה העזה והתחושה לעבדו ית"ש
בכל לב. ובכן ברצוני שתדעו שהנני נושא באחריות ובעול
קשה נורא ואיום גדול ונורא, על כל בח' ובח',

וכבר אמרתי זה כמה וכמה פעמים, כי כל אחד ואחד לבני
יהודי יחשב, ואשר סורר מהדרך הנכונה, בן סורר הוא,
ואיני חפץ בכגון דא כלל וכלל, אך להיפך הטוב, את אשר
ישתדל ויעלה בתורה ובר"ש, בו אחפץ ואותו אקרב כי
לשמנו ולזכרו תאוה נפשי.

שיחת קודש

המשך מעמ' א'

יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים (כו, כט)

הקרי וישתחוו (מלא) הכתיב וישתחו (חסר),
והנראה דבעת שנתן יצחק הברכות ליעקב,
בד בבד לימדו דרך ארץ איך להתנהג באם
רואה שמשתחווים לו לאומים (דהיינו
מלאכים) אז ידע שהשתחוויו זו היא חסרון
גדול וחסד לאומים חטאת (משלי) ואין
אמונה בגויים, ואל יתפעל בכלל מהשתחוו
זוכי הוא חסרון גדול.

וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן
בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו
(כה, ה)

וברש"י ד"ה "אם יעקב ועשו": איני יודע מה
מלמדנו ע"כ.

וכבר נלאו כל חכמי לב להבין דברי רש"י, וגם
צריך להבין מ"ש הכתוב "לבן בן בתואל אחי
רבקה", הרי גם זה ידוע לכול, שלבן אחי
רבקה, ומה בא הכתוב ללמדנו.

ונראה הפשט עפ"י מה דאיתא בגמרא (בבא
בתרא קט:): אמר רבא הנושא אשה צריך
שיבדוק באחיה שנאמר: "ויקח אהרן את
אלישבע בת עמינדב אחות נחשון", ממשמע
שנאמר בת עמינדב, איני יודע שאחות נחשון
היא, מה תלמוד לומר אחות נחשון, מכאן,
שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה. תנא:
רוב בנים דומין לאחי האם.

וזאת התורה"ק מלמדנו, איך יצא מיצחק אבינו
ורבקה אימנו כזה עשו הרשע, לכך כתיב
"לבן בן בתואל אחי רבקה", וממילא מתורץ
איך בא להם עשו, משום דרוב בנים דומים
לאחי האם, ומ"ש רש"י בזה איני יודע מה
מלמדנו, דהרי דבר זה שצריך לבדוק באחי
האם נלמד מפסוק אחות נחשון ששם הוא
מידה טובה אז כבר עדיף מיניה ללמוד
מהפסוק הנ"ל,

ועתה מובן רש"י: א"כ מה מלמדנו בכאן
לימוד זה ומה נתחדש כאן כפילות זו. (ועיין
במשכיל לדוד מה שפירש בזה).

ויהי רצון שנזכה לבני חיי ומוזני ריחיה ואריכי
וזיווגים טובים, בפרט בפרשה זו גם תולדות
וגם זיווגו של יעקב, ויה"ר שנזכה לשמחות
ולכל טוב סלה.

ובכן דעו, אחד מהסגולות הנכונות, לעבודת ה' היא התפלה, כי
כאשר מבקש הבן לעבוד את אביו כראוי בכל צעד ושעל בכל
פרט ופרט, ודאי שאביו לא ישיבהו ריקם ויעניקהו יכולת לעבדו
כראוי, ק"ו במלכנו מלך מלכי המלכים, אבינו רוענו, שכאשר
יהודי מבקש מאתו יתב' לעבדו כראוי, ודאי שיעניקהו
ממיטב היכולת לעבדו יתב' כראוי. ויצליח בעז"ה להגיע לפסגת
העבודה, ולעוצם היראה ואז ינוח בגורל הצדיקים, עד ליומו
האחרון, ללא שום קושי, כי ההרגל נעשה טבע. ואתם התחילו
אכן מעכשיו ברגע זה בתורה ויראת ה' חזקו ואמצו ואל תרפו,
ודעו כי כל התחלות קשות היא (מכילתא יתרו החודש ב).

בעוד כשעתיים עוזב אני את ארץ הקודש, ונסוע אל מעבר לים.
הנני להודיע, כי כאשר כל אחד ואחד מקושר בלבי והנני דואג
להצלחתו האין סוף כן ברצוני שיהא בארץ האחרת מריחוק
מקום, וברצוני שתממש שאיפתי, וזאת כאשר אקבל מסר, חד
משמעו, שהנכם יושבים ולומדים ויגיעים בתורה ויראת ה'/ או
אז אתאוה בראיית אבותי חמוד אשר אמנם יכולאו את
משאלותי כדת מה לעשות, כי לאלו צמאה נפשי ועליהם
אצטער שאיני במחיצתם פנים בפנים. ואכן אצפה שלכולם
אחד תתאוה נפשי לראותם ותצמאו רוחי אליהם, וכאשר אזכה
ואחזור לראות כולם כאחד יושבים והוגים באהליהם - אהלי
התורה, על תורה ויראת ה', או אז אזכה ומטרת גידולי בני
הישיבה תתממש במלואה, כי הכל תלוי בהתנהגותכם, כי כל זמן
ואין אדם מחליט החלטות ממשיות לתורה ויראה לא יעזור
למחנכיו כלום אפי' ויחנכוהו כל ימי חייו, אכן אקוה שהבנתם,
ותעלו ותצליחו, אמן. (שיחה לבני הישיבה לפני נסיעה לחו"ל
ליל ו' פ' בשלח - שירה, וערב ט"ו בשבט)

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וכבר דברנו מילל כי עיקר הגדול ליכנס לדרכי התשובה הוא
לימוד התורה. אא"י מרן אדמו"ר זיע"א ה' רגיל על לשוננו בכל
עת להזהיר הגדולים והקטנים במטבע לשוננו: "נאר די הייליגע
גמרא מיט יראת שמים". ומרגלא בפומי', וכבר הובא בספרים
(ראה פלא יועץ ערך תשובה), שלכן תיקנו לנו רז"ל בתפילת י"ח
לומר "השיבנו אבינו לתורתך", וע"י זה "והחזירנו בתשובה
שליכמה לפניך", דאי אפשר לתשובה שתתקיים בלי קדימות עסק
התורה. התורה הק' מקדשת ומזככת ומטהרת האדם, ומגדלתו
ומרומונתו על כל המעשים, וכשיש תורה יש הכל כדאי' (אבות)
"הפך בה והפך בה דכולא בה".

יש שתי דרכים לחינוך הילדים או אם מקל או במנותקים, והם
זוכרים שמגיע שנה חדשה וזמן חדש ההתחדשות מיט א ניע
גמרא - מסכתא מיט א גוולדיגע עלי', ויש לזכור מיט א
התחדשות בקיום ושמחת התורה ומצוות, ויש לזכור שכל
התחדשות יכולים לקבל א גולדיגע עלי' ירחם המרחם ישמור
המרחם עלי ועל כל ישראל.

עם שמחה למשוך הילד ללימוד התורה"ק " עבדו את ה' בשמחה
בואו לפניו ברננה", ומה השיעור למשוך הילד ללימוד און צו
טראבן, אלא שההורים צריכים לדרבן עצמם קודם און זיך
האלטן און איתן זיך אליו טראבן והכל יבוא מאליו אצל הילדים,
כמובא ברמב"ם בחינוך.

יש לזכור תמיד להחזיק א שטעקעלע און און היידער אריין, ה'
יעזור שיהיה לנו התחדשות ומשיח צדקנו יבוא במהרה ויהיה
לכולנו עליה' ברו"ג וכל העניינים, והשי"ת יעזור שכולנו זאלן
האבן געפולט אלעס גוטס. ע"כ

ועתה בני שמע בקולי

דברים הוצבים על מיבוד אב ואם

"ועתה בני שמע בקולי" [כ"ז מ"ג]

איתא בגמ' קידושין: שלשה שותפין הן באדם, הקב"ה ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו אמר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכיבדוני, ובזמן שאדם מצער את אביו ואת אמו, אמר הקב"ה יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם, שאלמלי דרתי ביניהם ציערוני.

עוד כתוב שם שנאמר כבד את אביך ואת אמך, ונאמר כבד את ה' מהונך, השוה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום.

הירושלמי במסכת 'פאה' אומר שכיבוד אב ואם זה מצוה חמורה שבחמורות.

רבינו יונה ז"ע כתב בסוף אגרת התשובה שהעולם כולו נברא לכבוד השם יתעלה, שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, הרוצה לכבד את השם יתעלה, יכבד את אביו ואת אמו.

שידמה בעיניו שהם גדולים ונכבדי ארץ

כתב ה'חיי אדם' ז"ע שהכיבוד הוא במחשבה במעשה ובדיבור, במחשבה - שמכבדם בליבו, שהם חשובים בעיניו ובליבו, דהיינו שידמה בעיניו שהם גדולים ונכבדי ארץ, אף שבעיני שאר בני אדם אינם חשובים כלל, וזהו עיקר כיבוד, שאם לא כן הרי כתוב בפיו ובשפתיו כיבדוני וליבו רחוק ממני. (וכע"י"ג גם בספר חרדים).

אכן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל חלק ע"ג, ואמר שברור ופשוט שלא צייתה התורה לעוות את ההגיון והשכל הישר, והרי לא כל אב הוא כזה, ואין זו כוונת החיד"א, ואף אותו גדול בודאי לא נתכוין להורות כן הלכה למעשה, אלא לעורר את הרבים על הזהירות במצוה זו החמורה שבחמורות.

הגר"ח שמואלביץ זצוק"ל פירש שבכל אדם ישנה מעלה מיוחדת, ועליו למצוא מעלה באביו ובאמו ולכבדם בליבו ע"י זה, כפי שכל אב ואם מוצאים מעלה בבניהם.

וכן ביאר את דברי החיד"א ז"ע באופן אחר, שאם אדם הצילו מצרה גדולה או ממות לחיים או חילצו ממצוקה כספית וכיוצ"ב, הרי הוא מרגיש ומתייחס כלפיו ומכבדו כאילו הוא הגדול והוא הניצל הוא הקטן כלפיו, ואין לזה שייכות אם באמת הוא גדול ממנו ומעלה או בחכמה, מפני שכלפי הטובה שעשה עמו הוא בטל כלפיו,

והוא הדין בכיבוד הורים, שצריך להיות יחס של כבוד שאביו ואמו הם הגדולים והוא הקטן כלפיהם, כיון שהם הביאוהו לעולם וטרחו בו טרחות מרובות, וזה מחייב שהיחס אליהם יהיה ברגש של כבוד באופן שהוא מתבטל אליהם ונכנע מפניהם מפני שהם חשובים ממנו.

כמו שהאדם מתנהג עם הוריו כך בניו יתנהגו עימו

הגר"ח קניבסקי זצוק"ל כתב בספרו 'ארחות יושר' שכיבוד אב ואם הוא מהדברים שנפרעים גם בעולם הזה, וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו כך בניו יתנהגו עימו, וזה מהדברים שרואים גם בזמננו. וכתב שכללו של דבר כל מה שאדם רוצה שבניו יעשו לו יעשה הוא להוריו.

שאלת המלמד את החזו"א כיצד זכה למה שהגיע

פעם אחת הגיעה קבוצת תלמידים להיבחן אצל החזו"א זצוק"ל, היתה זו שעת חדוותא והמלמד שאל את החזו"א כיצד זכה למה שהגיע. השיב החזו"א בזכות כיבוד הורים ומורים. (מעשה איש).

החזו"א הורה שבחור המתכוון לנסוע לבין הזמנים חייב ללמוד הלכות כיבוד אב ואם בשו"ע י"ד, ואין זה שונה מציווי חז"ל ששלושים יום לפני החג שואלים ודורשים בהלכות החג.

את בניו באמצעות תיקון מעשיו, ע"כ.

והנה דבריו הק' לכאורה טעון ביאור, דהאין אפשר לומר על אברהם אבינו עליו השלום, ראשון האבות הקדושים, שהי' צריך לקדש את יצחק אבינו ע"ה שנית על ידי תיקון מעשיו בתשובה, כי לא עלה לו הדבר דיו מקודם. אלא הענין הוא עפ"י הידוע דהתורה הקדושה היא נצחית ולעולם, ומדבר ומכוון לכל איש ישראל בכל אדם ובכל זמן, והכוונה ע"פ הידוע כי כל מעשי האבות הקדושים הי' לעזור ולסייע לכל הדורות הבאים אחריהם, להקל מהם ולהיות סעד לכל הבא לטהר, וכמ"ש (שמות יח, ד) אלהי אבי בעזרי, וכמ"ש (ישעיהו נא, א-ב) הביטו אל ציור הצבתם וגו' הביטו אל אברהם אביכם. ולכן יובן הנ"ל, כי הדברים יוסבו על כל איש ישראל בכל הזמנים ובכל המצבים, שהי' לו תקומה ממעשה אבות, והבן. מספה"ק "באר מנחם"

ניצוצי קודש מרבינו

ליל שבתחמי"ט שנה תשפ"ה

ויהיו חיי שרה

ויהי לשון צער, ויכולים לומר בדרך צחות והיה היא לשון שמהרה, ויהי זה לשון של עבר שכבר ארע הדבר, והיה זה לשון עתיד, ויכולים לפרש שהצער כבר היה ונגמר, ומכאן ולהבא יהיה רק והיה לשון שמהרה.

עוד יש לפרש ששרה אמנו היה לה חיי צער קשים וגדולים שנים רבות, והיתה עקרה וגם ירדה למצרים ונלקחה לפרעה וכן לאבימלך והיו לה צרות מהגר ומישמעאל, ועם כל זאת היו כל ימיה בבחינת "חיי שרה" מיט א חיות און מיט א פרישקייט.

ויען לבן ובתואל. ופירש"י רשע היה וקפץ לדבר לפני אביו בימי נעוריו של הרה"ק בעל בית אהרן מקארלין ז"ע, למד יחד עם אחיו רבי משה-בער, אצל המלמד רבי יהושע מטוראיו ז"ל, שהיה בן עליה ובעל רוח הקודש. בעת לימודם כשלמדו פירוש רש"י על פסוק זה 'רשע היה וקפץ להשיב לפני אביו, נכנס אביהם של הילדים - הרה"ק רבי אשר הוקן מסטארלין ז"ע לבית תלמודם, מישמעע את אופן לימודם באופן רגוע, הודיעו ואמר למלמד ברוב רגש ולבת אש: האם כך נוטעים יראת שמים בלב הילדים?! הרי דברי רש"י אלו צריך לזעוק ברעש גדול והתלהבות 'רשע היה!!! וקפץ להשיב לפניו אביו!!!!' כך צריך ללמוד עם תלמידים פירוש רש"י.

תשנ"ח לילדינו הרה"ח ר' בן ציון באבנער שליט"א על הד"ק.

היזולא ד צדיקא

יום שב"כ כ"ט
הששון - רבי חיים הכהן ראפורט ב"ר דוב בעריש מאוסטראה - שו"ת מים חיים (ת"ה)

רבי זוסמאן סופר אב"ד בדרעצין ופעסט ב"ד יעקב שלום (תר"כ"ג) רבי יצחק שלמה מועליוחוב ב"ר יחיאל מיכל מזוועהיל (תרל"ב) רבי שמעון יהודה ב"ר יעקב אב"ד סוקאי - מעיני מים (תרל"א) רבי אברהם דוד ממירופיל חתן ר"מ הראשון מזוועהיל (תרע"א) רבי מאיר מזבירוב ב"ר יחיאל מיכל מגליניא (תרע"ה) רבי אברהם אביש מטשחויב ב"ר יעקב שמשון (תשד"ג) רבי שבתי פרוסטיין אב"ד רעכניץ ב"ר אהרן (תק"ו) רבי צבי הירש הלוי משרדה לבן ה"ד ב"ד דוד (תקט"ז) רבי יששכר דוב ברנשטיין אב"ד הנובר ב"ר אריה לייב [נכד הפני יהושע] (תקס"א)

רבי זעקל אב"ד באיא (תקע"ה) רבי צבי הירש הכהן מרימנוב ב"ר יהודה לייב (בארת המים) (תר"ז) רבי בונם זאב מנלואק מו"ק דק"ק וואראש ב"ר צבי הירש "תרומת רוב" (תרל"ז)

רבי אברהם מרדכי סאפרין מקאמארא ב"ד אליעזר צבי (תש"ב) רבי שלום שנקא מלובלין ב"ר יוסף (שי"ט) ובנו רבי ישראל (שנ"ט) רבי יצחק אלפנדרי הוקן הספרדי ב"ר חיים, רבי דוד אשכנזי דיין ור"מ בלבוב (ת"ה) רבי אפרים ב"ר ישראל ה"ד אלנאקוה ב"ד שער כבוד ה' (ר"ב) רבי יוסף שמואל ב"ר צבי הירש ב"ד מוסרת הש"ס (תש"ד) רבי משה חפץ ב"ד גרשיה - מלאכת מרשבת עה"ת (תע"ב) רבי אהרן ממעורטש אב"ד פרוסטיין ב"ר יצחק אב"ד אעכניץ (תק"ו) רבי יצחק ב"ד שמואל לאמפונט אב"ד פיראד איטלי - פחד יצחק (י"א י"ב)

יום ג' ב' כסלו

יום ד' ג' כסלו

יום ה' ד' כסלו

יום ו' ה' כסלו

כסלו (תק"ו)
רבי משה הלוי הורוץ אב"ד וואלטישיסק - עמק השידים (תקצ"א)
רבי חיים נתן דמביצר ב' כלילת יופי מקראקא (תרנ"ג)
רבי משה הגר ב' ר' יוסף אלטר מראדוביץ ב' ויקח משה (תרס"ה)
רבי אברהם אייגר מפוזן ב"ד עקובא (תר"ד)
- רבי שמחה זורחובק תלמיד מרן הבעש"ט הק' זע"א (תקל"ז)
רבי משולם פייבוש הלוי מזאבירוא ב"ד אהרן משה הלוי ב' יושר דברי אמת (תקנ"ה)
רבי ישראל יצחק מראדושיץ ב' ד' ישכר בער (תר"ח)
רבי שלום דוב מלעמזויטש ב"ד נח חיים - כנפי שחר. רבי נחום מדומברובה ב"ד יעקב מהרימלוב
- חזון נחום (ת"ש) נקעה"ש רבי נחום מדומברואה ב' חזון נחום ב"ד יעקב (ת"ש)
רבי עקובא ב' ר' שמחה בונם ב' דעת סופר מפרשבורג (תש"ד)
רבי אהרן ב' שניאור זלמן קוטלר מוקלצק - לייקווד (תשכ"ג)
- רבי משולם ויששכר דב ב"ד צבי הירש אשכנזי מסטניסלב - אלעסק (תשנ"ה)
רבי מאיר ב' ר' משה כץ - אבי הש"ך (ת"ה)
רבי שמעון מאוירין ב"ד משולם פייבוש מזביר (ת"ד)
רבי אברהם יהושע העשיל ב"ד יצחק מסקוירא (תרמ"ז)
רבי ישראל מרדכי אפרים (פישל) סופר אב"ד שארוואר ב"ד זוסמאן - זכרון אפרים (תרנ"ג)
- רבי יעקב דוד מאמשינוב ב' ד' ישראל יצחק מזורקא (תרל"ה) רבי אליהו קובי אב"ד סאלוניקא - שו"ת אדרת אליהו (תמ"ט)
רבי צבי הירש ב"ד שאול מרגליות מלובלין (תקס"ז) רבי משה מרדכי בנעט אב"ד שטאמפון (תר"י)
- רבינו שמואל אליעזר ב"ד יהודה הלוי ב' המהרש"א הק' (ה' שב"ב)
רבי דוד ב"ד יהודה לוריא מביחוב ב' חידושי הרד"ק (תרס"ז)
רבי אשר אנשל ב"ד שמואל ב' מנחת אשר (תרל"ח)
רבי יעקב יהודה מנדרין ב"ד נתן טע (תרמ"ז)
רבי שרגא פייביל הלוי אב"ד בראדשין - הקדש מעט ועוד (תרנ"ט) רבי שלום אדלער אב"ד סערעדע - רב שלום (תרס"ה) רבי יהונתן ב"ד מרדכי אלישבערג ב' דרכי הוראה (תרנ"ט)
רבי ברוך דב בער ליבביץ מקאמניץ ב"ד שמואל דוד ב' ברכת שמואל (ת"ש)

א מעשה

המופת של הדברי חיים הק' מצאנו
שהכניסו לסכנה עצומה

הכסף כלום, הוא אמר לאיש שהוא לא התכוון בשביל כסף כלל וכלל, רק זו חובתו בתור מנהיג ישראל להעתיק ולהפציר בעד כל הנצרכים לישועה, ואם השם יתברך יקבל התפילה והילד הבריא, לא מגיע לו על כך שום שכר!

הסוחר הברלינאי לא הבין, מעולם הוא לא נתקל במצב שכזה שסרבו לקבל ממנו 'מענק' כה גדול של סכומים עצומים... הוא ניסה להפציר עוד ברבי, שהרי את כל הסכומים הללו היה אמור לפזר עבור רופאים ופרופסורים, ואם הלא הרפואה על ידי הרבי הרי ממילא כל הכסף שייך לו.

אך הרבי בשלו, איננו מסכים לקבל אף לא פרוטה אחת! החל האיש בוכה על נפשו שירא הוא מאשתו, שהרי היא זו שביקשה ממנו לצאת במיוחד לצאנו כדי לתת לרבי את שכרו, ומה יאמר לה כעת שהרבי מסרב לקבל המעות. אמר לו הרבי, אם כך תוכל כאן בבית המדרש לחלק צדקה עבור התלמידי חכמים 'היושבים' שבצאנו, שרובם עניים עד פת לחם, ובכך תצא ידי חובה בתשלום השכר! **שמע** היהודי לעצת הרבי, הוא ביקש מן הגבאים לערוך 'סעודת הודאה' רבתי בבית המדרש הגדול שבצאנו, ובמהלך הסעודה הנאה עמד וחילק סכומים עצומים לכל הנצרכים כדי ה' הטובה עליו, כשהחסידים מרעיפים עליו ברכות לרוב, שיזכה לרוב נחת מאותו בן יחיד שהתרפא והבריא, ונסע האיש לביתו לשלום.

באותה סעודה גדולה השתתף אחד מן היושבים, אשר בשמעו את כל השתלשלות הענין ב'נס' הגדול שפעל הרבי בשביל אותו דייטש מברלין, כאב ליבו והיצר כי גם הוא היה זקוק נואשות לישועה רבתי. **הוא** נכנס אל הצדיק בפיך ברכיים והחל בוכה על נפשו, הלא אנכי 'חשוך בנים' מזה כעשרים שנה, ותדיר מכיר אני אותנו אצל הרבי לישועה, והרבי לא מבטיח לי כלום, ובכאן הגיע פתאום דייטש אחד מארץ שכננו שאף אחד אינו מכיר ולא היה כאן מעולם, ותיכף 'מבטיחו' הרבי בישועה...?

ענה לו הצדיק בהתלהבות גדולה כדרכו, תדע נאמנה, שבכדי להמשיך ישועה גדולה מעמיד אני בסכנה עצומה מחמת אותה הבטחה, את עצמי ואת ביתי ואת זרעי, שצריך רחמי שמים מרובים שלא ייזקו ח"ו משום אותה הבטחה. לפיכך בשביל אותו חילונו מגרמניה שישוב בתשובה ויידע שיש בורא עולם ומנהיגו, מן הראוי להכניס את עצמי ואת ביתי בסכנה הגדולה, כי במקום שיש 'חילול השם' אין מתחשבים בכלום! אבל אתה וביתך, הלא הנכם יהודים טובים ישרים וגאמנים לה' ולתורתו, ובוודאי יודעים ומבינים שהשם יתברך מנהיג ועושה הכל לטובתו של אדם, ולמה לי לשנות סדרי בראשית ולהעמיד את עצמי ואת ביתי בסכנה הגדולה!

ואכן ברבות הימים נודע שאותו 'יקה' חזר בתשובה שלמה, ונעשה יהודי כשר וישר. דבר אותו 'מופת' התפרסם בברלין, והכל נפעמו באמונת צדיקים שלמה ותמימה, ויאמינו בה' ובמשה עבד!

כשחזר האיש ברלינה ושמעה אשתו את כל הקורות, החלה היא לזעוק מרה ולבכות על נפשה, מה עשית? הרי זהו הבן יחיד שלנו! למה לא הסכמת לקבל על עצמך גם את שמירת השבת? כלום הסכמת אנו כסף? הרי גם אם נסגור עכשיו את כל הבנקים כולם לגמרי, עדיין נישאר עשירים גדולים לאורך שנים רבות, וכי למה לנו 'לגרוף' עוד ועוד כסף, כשחיי ילדנו היקר והאהוב על כך המאזניים?

אך האיש לא הסכים לשמוע כלום מסגירת הבנק, הלא אין לו לראב"ן הזה שום 'ערביות' על הבטחותיו, הטיח האיש, ואילו ההפסדים שלנו כאן ברורים כשמש!

אולם ככל שהתגברה מחלתו של הבן, כן התגברה בכיותיה חזקתיה של האם המסכנה, וכאשר הגיע החולה כמעט עד שערי מוות, הסכים האיש לדבר אשתו, הוא מיהר לשגר 'מברק' בהול לצאנו שהוא מסכים לקבל על עצמו גם את שמירת השבת ולסגור את כל סניפי הבנקים שלו בשבת, ובכך נמצא מוכן לקבל על עצמו את כל שלוש התנאים שהציב לו הרבי, ולבדד שיעלה מזור ותרופה לבן העומד קרוב לגסיסה רח"ל.

התשובה לא איחרה לבוא, במברק חזר שקיבל מבית הרבי נכתב שאם כך פני הדברים והוא אכן מקבל על עצמו בקבלה גמורה את כל שלוש יסודות אלו, הרי חזרת ברכת הרבי למקומה, והוא מבטיחו נאמנה שהבן יבריא כאחד האדם. ואכן עד מהרה חלה תמורה פתאומית במחלתו של הבן, ולהפתעתם של כל הרופאים שניבאו לו שחורות החלים הבן והבריא, ועד מהרה התהלך בבריאותו השלמה כאחד האדם!

אימו של הבן שהביא לא ידעה את נפשה מרוב שמחה וגיל, היא הרגישה בחוש שהצדיק 'העניק' לה במתנה את בנה שכבר היה עם שתי רגליים בשמים... והפצירה בבעלה שיטע שוב לצאנו לתת לצדיק שכרו עבור הבן יקיר שהחזיר להם.

האיש נענה לבקשת זוגתו ויצא שוב בנסיעה מברלין לצאנו, הפעם כדי להודות ולברך על הנס הגדול שנעשה עימו ושל השמים והארץ עמו בתשורה צרור של סכום כסף גדול מאוד, ובעומדו לפני הרבי הקדוש היה מאוד נרגש והודה לו מקרב לב ונפש על ה'מופת' הגדול שריפא את בנו בסייעתא דשמיא במקום שכולם הסכימו פה אחד שאין שום עצה ותרופה, וכדברו הוציא מאמתחתו את צרור הכסף הרב והניחו על השולחן כ'פדיון נפש' על נס ההצלה. ברם להפתעתו הפעם סירב ה'דברי חיים' לקחת מן

בברלין עיר הבירה של גרמניה דר יהודי עשיר גדול, שניהל ברמה את אחד הבנקים הגדולים של גרמניה. לדאבון לב הוא לא היה שומר תורה ומצוות, והבנק הגדול שלו על כל סניפיו היה פתוח בשבת.

לימים נחלה בנו יחידו אהוב נפשו במחלה חשוכת מרפא, הם ניסו אצל טובי הרופאים וגדולי הפרופסורים, אך כולם פכרו ודיהם בייאוש וגמרו אומר שאין שום אפשרות שיבריא הבן ממחלתו הקשה.

היהודי לא אמר נואש, וכטבעם של יהודים לא אבדה תקוותו, הוא חקר ובירר אצל ידידים ומכרים, ולא הפסיק לשאול ולדרוש אחר רופאים נוספים, שמא יימצא דוקטור אחד לרפואה. והנה שח לו אחד מידידיו, שלאחרונה הגיע שמועה לאחוזו שבארץ פולין הסמוכה יושב צדיק נשגב אחד בעיר 'צאנו', הלא הוא הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנו ז"ע, אשר אומרים עליו שהוא פועל ישועות נשגבות בקרב הארץ, ואולי כדאי לנסוע אליו. התפלא הדייטש הבנקאי, וכי רופא הוא או פרופסור? הכיצד יוכל לרפאות את בני?

הוא אמנם אינו רופא, ענה הידיד, אבל חולים רבים כבר נתרפאו על ידו, גם חולים קשים ביותר!

החליט העשיר שכדאי לנסות אפשרות זו, הוא קם אפוא וערך 'נסיעה' לצאנו, שם נכנס אל הרבי הקדוש ובעה לפניו על בנו החולה במחלה הקשה והנדירה. והנה לפליאתו, במקום להתייחס למחלתו של הבן, החל הרבי לשאול ולחקור אודות שמירת היהדות שלו... האם הנך שומר שבת? – הרעים הצדיק בקולו. לא! – ענה ה'יקה' בבושת פנים ומה עם 'טהרת המשפחה'? – גם לא! ועל כשרות המאכלים כן מקפידים אצלכם? האם המטבח שלך כשר? – לא! – ענה היהודי כשהוא כובש פניו בקרע.

אם כך, חתם הצדיק, איני יכול לעזור לך מאומה! באם תקבל על עצמך את שלוש יסודות הדת הללו, של שבת-כשרות-טהרת המשפחה יש על מה לדבר, אבל כל עוד אינך שומר על שלוש עיקרים הללו אין לי שום אפשרות לעזור לך?

העשיר התהרהר קמעא, ולאחר מחשבה מעמיקה ניסה לענות כמו 'סוחר'... – כשרות וטהרת המשפחה, הסביר הרבי, ביכולתי לקבל על עצמי, אבל את השבת לצערי אין באפשרותי לשמור, הרי כל סניפי הבנקים שלי פתוחים בשבת, ומדובר בהפסדי ענק בסגירת הבנק מדי שבת בשבת! אולי יספיקו לי לקבל רק שתי מצוות? אך ה'דברי חיים' לא חזר בו מדברתו, ואמר, אם כך לא אוכל לעשות מאומה, ופטר את האיש לשלום.

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

ברכת מזל טוב נאמנה
לידידינו הרבני הנעלה בנש"ק מוגאו"ת, מעוסר במידות מוזרבות כלי מחזיק ברכה, נאמן ומסוד למרן רבינו שליט"א, ה"ה הרה"ח ר' אלעזר אלימלך מיללער שליט"א בארא פארק – ארה"ב
מנהל רוחני ת"ת לעלו רומ"מ ירושלים בארה"ב
לרגל שמחת נישואי הנכד בשעטומ"צ יזכה לראות מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך אושר ועושר און נאך מיט א געזונטע אידישע שמחה שטענדיג.

מזל טוב
לידידינו היקר הנה"ח ר' מנחם שמואל הערבט הי"ד ובנו הנה"ח ר' אלימלך הערבט בארא פארק – ארה"ב להולדת הנכדה הבת בשעטומ"צ

לעילוי נשמת
האשה החשובה מרת פייגי מלכה ע"ה בת הרב אביגדוד רבינוביץ נפטרה ד' כסלו תשס"ה ת.נ.צ.ב.ה.
הונצה ע"י ידידינו הנכבד והנעלה, בנש"ק הרה"ח ר' ברוך פתח רבינוביץ שליט"א אב"ב בלייקו ארה"ב

ברכת מזל טוב
הננו לברך לקדם מעלת ידידינו פרי עץ חיים, נעים הליכות ורב תבניות. אוצר כלי חמדה, הרה"ח רבי בן ציון ברנשטיין שליט"א חתן כ"ק אדמו"ר מוהרש"צ א' רוזנבלד וצוקללה"ה לרגל שמחת אירועי הבת עב"ג החתן המופלג בתו"ש הרב יעקב יחזק"ל פאנעט נ"י בשעטומ"צ יהי רצון שייזכה לרוב נחת מהם ומכל יוצ"ח, ומשמחה זו יושפע תמיד שמחות באהלו מתוך בריות גופא ונהודא מעליא, לתפארת המשפחה הרוממה.

מאשר שמחה לחם
ברכת מזל טוב נביע בזה, לידידינו החשוב, רב ספרא וסייפא, צננ"ס ולו עשיר ידות בתורה ובחסידות מוכה הרבים בהפצת האגיון הק', ה"ה הרה"ח ר' אשר ישעי' מסבובים שליט"א לרגל שמחת הולדת הנכדה תת"ח – בת לחתנו האב"ך כמדורשו ר' לוי יצחק לערנר שליט"א יה"ד שייזכה לנחת ממנו ומכל יוצ"ח ויוצני או"א לגדלה לתורה ולחופה ולמעש"ט.

נטפי תנחומין
משתתפים אנו באבל הכבד בהסתלקותו לשמי רום, של ידיד נאמן למערכת ותומך נלהב לגלויוני, ישר דרך וירא אליקים, מ"ג למרן רבנו"ק מלעלוב זיע"א ומחובר בל"ג לספריהם הק' הרה"ח ר' שמעון אייזנברג ז"ל בן ר' אברהם יצחק מאיר - ירושלים שלב"ע אחר סבל ויסורים כ"ה מרחשון תשפ"ה ובזאת אנו מביעים את תנחומינו לבניו ולכל צאצאיו ומשפחתו שיהלחט"א, חופא לשבורי לב יחבש לכאבכם וינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תדעו צער. נשמתו תעלה לגני מרומים לחסות בצל כנפי השכינה, להמ"ץ טוב על כל בני המשפחה לטוב לם כל הימים, עדי נזכה לראות נוחמת ציון וירושלים, בביאת גואל צדק, אכ"ר. גליין זה מוקדש לעילוי נשמתו. תנצב"ח

ברכת מזל טוב וגדיא יאה
ברגשי כבוד ויקר נשגב בזה מלא הטנא ברכות מאלויות מרובבות למעלת כבוד ידידינו המשפיע המפורסם הרה"ח רבי יונה זאב ויעברג שליט"א חתן כ"ק אדמו"ר מוהרש"צ א' רוזנבלד וצוקללה"ה ולבנו ידידינו האב"ך החשוב וזיקק לן בענומקה של תורה הרה"ח ר' משה מרדכי ויעברג שליט"א לרגל שמחת הכנס הנכד – הבן יניק והמים עדין לגדולות כמדו ישראל נ"י לעול תורה ומצוות יהי רצון שייזכה לרוב נחת מהם ומכל יוצ"ח, ומשמחה זו יושפע שמחות באהלו מתוך בריות גופא ונהוד"מ, לתפארת המשפחה הרוממה. נודע לרגל השמחה